

บทที่ 2

วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วรรณกรรมและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยนี้ แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ

1. ความหมายและขอบเขตของงานกิจการนักศึกษา
2. แนวคิดเกี่ยวกับระบบสารสนเทศ
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. ความหมายและขอบเขตของงานกิจการนิสิตนักศึกษา

1.1 ความหมายของกิจการนิสิตนักศึกษา

คาร์เตอร์ วี กู๊ด (Carter v. Good:1973) ได้ให้ความหมายของงานกิจการนิสิตนักศึกษาว่า คือ การให้บริการของสถาบันอุดมศึกษาแก่นิสิตนักศึกษา ทั้งที่เป็นรายกลุ่มและรายบุคคลในแง่ของการให้คำปรึกษา การบริการและสวัสดิการนักศึกษา เช่น การแนะแนวการศึกษาและอาชีพ การจัดหางานบริการหอพัก และการให้คำปรึกษาแก่องค์กรนักศึกษา

ราล์ฟ อี.เบอร์ดี (Ralph E. Berdie อ้างใน วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา:2522) กล่าวถึงงานกิจการนิสิตนักศึกษาว่าเป็นงานที่ประยุกต์ความรู้ หลักการทางด้านอุดมศึกษาซึ่งผสมผสานกับวิชาการทางสังคมศาสตร์ พฤติกรรมศาสตร์โดยเฉพาะอย่างยิ่งจิตวิทยาและสังคมวิทยามาใช้กับอุดมศึกษา

วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2522) ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับงานกิจการนิสิตนักศึกษาว่า คือ งานรับผิดชอบที่มหาวิทยาลัยได้มอบหมายให้ รองอธิการบดีฝ่ายกิจการนิสิตนักศึกษา/คณบดีฝ่ายกิจการนิสิตนักศึกษาเป็นผู้อำนวยความสะดวก ประสานงาน และส่งเสริมให้นิสิตนักศึกษามีพัฒนาการและมีชีวิตอยู่ในมหาวิทยาลัยอย่างมีความสุข

กล่าวโดยสรุป งานกิจการนิสิตนักศึกษาก็คือการจัดสวัสดิการ การให้บริการและควบคุมดูแลซึ่งสถาบันอุดมศึกษาจัดขึ้นเพื่อนักศึกษาโดยคำนึงถึงหลักการทางด้านอุดมศึกษา ทั้งนี้ จะมีรองอธิการบดีฝ่ายกิจการนิสิตนักศึกษา หรือที่เรียกอย่างอื่นในลักษณะงานเดียวเป็นผู้รับผิดชอบเพื่อให้งานดังกล่าวเป็นไปเพื่อการพัฒนานักศึกษาให้มีชีวิตอยู่ในสถาบันและสังคมอย่างมีความสุข

1.2 ปรัชญางานกิจการนิสิตนักศึกษา

การบริหารงานกิจการนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษานั้น จะต้องตั้งอยู่บนรากฐานของปรัชญาที่ได้กำหนดทิศทางเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ สำหรับปรัชญาของการบริหารกิจการนิสิตนักศึกษานั้น ได้มีผู้กำหนดไว้หลายลักษณะ ดังนี้

สภาการศึกษาอเมริกัน (American Council Education อ้างในพรชูลี คุณานุภร: 2523) ได้กำหนดปรัชญาการบริหารงานกิจการนิสิตนักศึกษา ซึ่งมีหลักสำคัญอยู่ 4 ประการคือ

1. นักศึกษาแต่ละคนควรได้รับการพิจารณาว่าเป็นบุคคลทั้งหมด โดยพึงเล็งถึงแง่มุมแห่งการพัฒนาของเขาทุกด้าน ได้แก่ ร่างกาย อารมณ์ สังคม และทางจิตใจ ตลอดจนทางสติปัญญา
2. นักศึกษาแต่ละคนควรได้รับการยอมรับว่า มีความเป็นเอกลักษณ์ในตนเองและควรทำงานด้วยในฐานะที่เป็นบุคคลที่มีความสำคัญผู้หนึ่ง
3. สิ่งแวดล้อมทั้งหมดของนักศึกษาเป็นเรื่องของการศึกษา และควรนำมาใช้ให้เกิดสัมฤทธิ์ผลทางพัฒนาการอย่างสูงสุด
4. ความรับผิดชอบหลักของความเจริญเติบโตในเรื่องส่วนตัว และสังคมของนักศึกษากับเขา และคุณสมบัติของเขาเอง

1.3 ประเภทของกิจการนิสิตนักศึกษา

อาซาเอส. โนลส์ (Asa S. Knowles:1978) ได้กำหนดภารกิจของฝ่ายกิจการนิสิตนักศึกษาออกเป็น 4 ด้านดังนี้

1. ด้านสวัสดิการ ได้แก่ การแนะแนวและการบริการทุกรูปแบบ ทั้งด้านสุขภาพอนามัย ด้านทุนการศึกษา การทดสอบ การจัดหางานและรวมทั้งการให้บริการแก่ศิษย์เก่า
2. ด้านการควบคุม ได้แก่ การรับนิสิตนักศึกษาเข้าศึกษาในสถาบัน การเก็บและรักษาระเบียบระบียบของนักศึกษา การดูแลเรื่องระเบียบวินัย รับผิดชอบในชีวิตและความเป็นอยู่ของนักศึกษาระหว่างศึกษาในสถาบัน
3. ด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตร ภารกิจด้านนี้จะครอบคลุมถึงองค์การของนิสิตนักศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการเมือง สังคม การจัดโปรแกรมทางวัฒนธรรม กิจกรรมที่สร้างสรรค์ต่าง ๆ รวมไปถึงความเกี่ยวข้องระหว่างนักศึกษากับชุมชนในทุกรูปแบบ
4. ด้านการเรียนการสอน ได้แก่ การจัดให้มีการช่วยฝึกทักษะทางการเรียนรู้ต่าง ๆ เช่น การอ่าน การเขียนให้รวดเร็วถูกต้อง การช่วยเหลือนักศึกษาต่างประเทศด้านการเรียนและรวมไปถึงการพัฒนาการเรียนการสอนในหอพักด้วย

ในการจัดกิจกรรมนิสิตนักศึกษา ซึ่งเป็นการอำนวยความสะดวก และภารกิจในการบริหาร
 กิจกรรมนิสิตนักศึกษาที่สถานศึกษาจัดบริการให้แก่นิสิตนักศึกษามีหลายประการ และมีขอบเขตมากมาย
 ซึ่ง แอดวูด (Atwood : 1977) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับงานกิจกรรมนักศึกษา ที่มหาวิทยาลัยนาซารีนเมื่อปี
 1970 พบว่ามีดังต่อไปนี้คือ

1. การคัดเลือกและสรรหานักศึกษา (Recruitment)
2. การรับนักศึกษา (Admission)
3. การปฐมนิเทศ (Orientation)
4. การลงทะเบียน (Registration)
5. การให้คำปรึกษาเชิงจิตวิทยา (Counseling)
6. การสอนซ่อมเสริม (Remedial)
7. การช่วยเหลือด้านการเงิน (Financial Aid)
8. การบริการที่พัก (Housing)
9. กิจกรรมทางศาสนา (Religion Activities)
10. บริการด้านสุขภาพ (Health Service)
11. การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร (Extra - Curricular Activities)
12. สภานักศึกษา (Student Government)
13. การทดสอบ (Testing)
14. การบริการด้านอาหาร (Food Services)
15. การนิเทศการศึกษา (Supervision)

จากการรวบรวมประเภทของงานกิจกรรมนิสิตนักศึกษาในสถาบันการศึกษา ของ อาสา
 เอส.โนลต์ และแอดวูด เมื่อเปรียบเทียบกับงานกิจกรรมนิสิตนักศึกษาในประเทศไทย ผู้วิจัยมีความเห็น
 เช่นเดียวกับ พรชูลี อาชวอรุ่ง (2525) ซึ่งแบ่งภารกิจหลักของงานกิจกรรมนักศึกษาออกเป็น 4 ประเภท
 คือ

1. งานกิจกรรมนักศึกษา ประกอบด้วยการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ได้แก่ กิจกรรมกีฬา
 กิจกรรมทางศาสนา สันทนาการ ศิลปวัฒนธรรม บำเพ็ญประโยชน์ กิจกรรมทางด้านวิชาการ และองค์การ
 นักศึกษา
2. งานบริการนักศึกษา ประกอบด้วยการให้บริการแก่นิสิตนักศึกษาทุกคนในสถานศึกษาเกี่ยว
 กับยานพาหนะ การบริการถ่ายเอกสาร โรงอาหาร การบริการน้ำดื่ม การบริการเสียงตามสายโทรศัพท์
 สาธารณะ ไปรษณีย์ ธนาคาร สภาพสิ่งแวดล้อม การขอลดค่าโดยสาร
3. งานสวัสดิการนักศึกษา เป็นการให้บริการเฉพาะผู้ที่มีความจำเป็นเท่านั้น ได้แก่ ที่พัก
 การให้คำปรึกษา งานอนามัย การจัดหางานให้ทำ

4. งานวินัยและพัฒนานักศึกษา ประกอบด้วย การพัฒนานักศึกษา การให้คำปรึกษาด้านวินัย การปฐมนิเทศ การลงโทษ การประชาสัมพันธ์

1.4 งานกิจการนิสิตนักศึกษาในประเทศไทย

ทบวงมหาวิทยาลัย (2534) ได้แบ่งงานกิจการนิสิตนักศึกษาที่สถาบันอุดมศึกษาในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัยดำเนินการอยู่ แบ่งได้เป็น 5 งาน ดังนี้คือ

- 1.4.1 งานกิจกรรมนิสิตนักศึกษา
- 1.4.2 งานแนะแนวและให้คำปรึกษา
- 1.4.3 งานวินัยนิสิตนักศึกษา
- 1.4.4 งานองค์กรนิสิตนักศึกษา
- 1.4.5 งานบริการและสวัสดิการ

1.4.1 งานกิจกรรมนิสิตนักศึกษา

แมค คลัวร์ (McClure:1971) ได้ให้ความหมายของคำว่า กิจกรรมนิสิตนักศึกษา (Student Activities) เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นนอกเหนือจากการเรียนการสอนในชั้นเรียนนักรศึกษาเรียกชื่อแตกต่างกันไป เช่น กิจกรรมนอกหลักสูตร (Extra Curricular Activities) กิจกรรมเสริมหลักสูตร (Promotional Curricular Activities) กิจกรรมร่วมหลักสูตร (Co-Curricular Activities) และกิจกรรมพิเศษ (Extra Activities) และได้ให้ความหมายของกิจกรรมนักศึกษาว่า หมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมนิสิตในขณะที่อยู่ในสถานศึกษาในฐานะนิสิต

เฟรดเดอริก (Frederick:1959) คาร์เตอร์ วี กูด (Carter V. Good :1970) และสตู๊ป (Herbert stroup:1965) มีความคิดเห็นว่า กิจกรรมนิสิตศึกษานั้นควรเป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้นิสิตได้แสดง ความสนใจ ความสามารถ ทักษะคติ โดยอยู่ในความรับผิดชอบของสถาบัน โดยความสมัครใจไม่มีหน่วยกิต หรือคะแนนใด ๆ อันเป็นผลให้นิสิตผู้นั้นเลื่อนชั้น หรือสำเร็จการศึกษา

1.4.1.1 วัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมนิสิต

นักรศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึง วัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมนิสิตซึ่ง เฟรดเดอริก (Frederick : 1959) ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมไว้ดังนี้

1. เพื่อเตรียมตัวนักศึกษาสำหรับการดำเนินชีวิตในสังคมประชาธิปไตย
2. เพื่อส่งเสริมระเบียบวินัยในตนเอง
3. เพื่อให้รู้การทำงานร่วมกัน

4. เพื่อเพิ่มพูนความสนใจของนิสิตให้กว้างขวางยิ่งขึ้น
5. เพื่อสร้างโอกาสให้นักศึกษารู้สำนึกถึงกฎเกณฑ์ และระเบียบข้อบังคับ
6. เพื่อพัฒนาความสามารถพิเศษของนักศึกษาในสถาบันการศึกษานั้น ๆ
7. เพื่อส่งเสริมแรงขับที่เป็นพื้นฐานสำคัญของการศึกษา
8. เพื่อส่งเสริมระเบียบวินัยในตนเอง

จาไมอัส (Jamias:1969) ได้สรุปวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมนักศึกษาเหมือนเฟรดเดอริก รวม 4 ข้อและมีข้อแตกต่างกัน 3 ข้อคือ

1. เพื่อพัฒนาสติปัญญาและสร้างความกระตือรือร้นให้กับนิสิตนักศึกษา
2. เพื่อฝึกนักศึกษาให้เห็นความงามและความสำคัญทางด้านศิลปะและสังคม
3. เพื่อเสริมสร้างขวัญของนักศึกษาในสถาบัน

สำหรับวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมนักศึกษาในประเทศไทย ทบวงมหาวิทยาลัย (:2534) ได้มีวัตถุประสงค์ในการส่งเสริมกิจกรรมนิสิตนักศึกษาของทบวงมหาวิทยาลัยไว้ดังนี้

1. เพื่อพัฒนาตัวนิสิตนักศึกษาเอง
2. เพื่อให้ นิสิตนักศึกษาใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
3. เพื่อปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ปลูกฝังและรักษาไว้ซึ่งค่านิยมในตัวนิสิต

นักศึกษาทางด้านศิลปวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณีและเอกลักษณ์ของชาติ

4. เพื่อให้ นักศึกษาได้นำความรู้ทางวิชาการ และบริการ ไปสร้างสรรค์และพัฒนาสังคมให้เกิดความเจริญก้าวหน้า ทั้งในด้านวัตถุและการดำเนินชีวิตของประชาชน และสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างนิสิตนักศึกษา ประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

5. เพื่อให้ นิสิตนักศึกษาได้เรียนรู้ และมีประสบการณ์ในสภาพที่จริงของสังคม อันจะก่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจ และปรับตัวให้เข้ากับสภาพการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม มีจิตสำนึกที่ถูกต้องดีงาม และตระหนักถึงความรับผิดชอบที่มีต่อสังคม

6. เพื่อเสริมสร้างค่านิยมด้านความร่วมมือสามัคคี ความรับผิดชอบและเสียสละ เพื่อส่วนรวมฝึกการเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี รู้จักการวางแผน กำหนดวิธีการและขั้นตอนการทำงานร่วมกัน เป็นหมู่คณะ

7. เพื่อส่งเสริมพลานามัยและพัฒนาบุคลิกภาพ
8. เพื่อเผยแพร่ชื่อเสียงและเกียรติคุณของมหาวิทยาลัย

วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2528) วชิรญา บัวศรี (2528) และสำเนา ขจรศิลป์ (2525) ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมนักศึกษาที่มีอยู่ในมหาวิทยาลัยไว้ดังนี้

1. เพื่อพัฒนาบุคลิกภาพ
2. เพื่อพัฒนาความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น
3. เพื่อทำให้นักศึกษามีใจกว้างขึ้น

4. เพื่อฝึกให้มีความรับผิดชอบ
5. เพื่อฝึกให้เรียนรู้การเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี
6. เพื่อฝึกการคิดและตัดสินใจ
7. เพื่อพัฒนาสติปัญญา
8. เพื่อรักษาศิลปวัฒนธรรมไทย
9. เพื่อใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
10. เพื่อให้เพิ่มพูนความรู้ด้านอาชีพในอนาคต
11. เพื่อให้รู้จักทักษะทางสังคม
12. เพื่อให้รู้จักการเสียสละและทำงานให้ส่วนรวม
13. เพื่อให้พัฒนาลักษณะนิสัยและความคิดที่ดี
14. เพื่อให้เกิดความสามัคคี
15. เพื่อให้พัฒนาความกตัญญูต่อสถาบัน

1.4.1.2 ประเภทของกิจกรรมนิตินักศึกษา

การกำหนดประเภทและลักษณะกิจกรรมนิตินักศึกษา ที่จะส่งเสริมการพัฒนานิตินักศึกษาในด้านต่าง ๆ มีนักการศึกษาหลายท่าน ได้จัดแยกประเภทและลักษณะของกิจกรรมที่จะส่งเสริมคุณลักษณะของนิตินักศึกษาไว้แตกต่างกันออกไป เช่น

อาร์บัคเคิล (Arbukle:1968) ได้จำแนกกิจกรรมนิตินักศึกษาในนักศึกษาชายและนักศึกษาหญิง กิจกรรมเสริมหลักสูตรประเภทชมรมต่าง ๆ ซึ่งจัดขึ้นตามความสนใจของนักศึกษา เช่น ชมรมทางศาสนา ชมรมทางวิชาการ ชมรมละคร ชมรมหนังสือพิมพ์ ชมรมปาลูกตาและไต่वाที และชมรมทางการเมือง

พราคาช (Prakash:1969) ได้แบ่งกิจกรรมนิตินักศึกษาออกเป็น 8 ประเภท ได้แก่ ด้านการส่งเสริมการติดต่อสื่อสาร ด้านการแสดง ด้านกีฬาและดนตรี ด้านวิชาการ ด้านสังคมสงเคราะห์ โครงการระหว่างมหาวิทยาลัย และโครงการช่วยเหลือพิเศษต่างๆ

สำหรับกิจกรรมนิตินักศึกษาในประเทศไทย ทบวงมหาวิทยาลัย(2534) ได้แบ่งประเภทกิจกรรมนิตินักศึกษา ที่ให้งบประมาณสนับสนุน ออกเป็น 5 ประเภท คือ

1. ด้านบำเพ็ญประโยชน์หรืออาสาพัฒนาชนบท ลักษณะกิจกรรมที่ปฏิบัติ ได้แก่
 - 1.1 ด้านการศึกษา เช่น จัดกิจกรรมที่เกี่ยวกับการศึกษา ช่อมแซมและสร้างอาคารเรียน จัดทำและสาริตการทำอุปกรณ์การศึกษา เป็นต้น
 - 1.2 ด้านสาธารณูปโภค เช่น สร้างถังเก็บน้ำฝน ขุดสระ ขุดบ่อน้ำ พัฒนาปรับปรุงหมู่บ้านและสาธารณะสมบัติ
 - 1.3 ด้านคมนาคม เช่น สร้าง ช่อมสะพาน/ถนน งานวางท่อระบายน้ำ

1.4 ด้านการเกษตร เช่น สร้างฝาย จัดระบบการส่งน้ำทางการเกษตร และ การเผยแพร่ความรู้ด้านการเกษตร

1.5 ด้านสาธารณสุข เช่น การจัดชุดแพทย์และ ทันตแพทย์เคลื่อนที่

1.6 ด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เช่น การปลูกป่า พัฒนา ปรับปรุงอุทยาน ขุดลอกคูคลอง

2. ด้านศิลปวัฒนธรรม กิจกรรมที่จัดการแสดงนิทรรศการหรือกิจกรรมทางด้าน นาฏศิลป์ไทย ดนตรีไทย การละเล่นพื้นเมือง กิจกรรมเกี่ยวกับขนบธรรมเนียม ประเพณีไทยและท้องถิ่น ที่สำคัญ เช่น วันสงกรานต์ วันลอยกระทง วันเข้าพรรษา

3. ด้านจริยธรรม เป็นโครงการประชุม/อบรม/สัมมนา ที่ก่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ และเปลี่ยนแปลงเจตคติ พฤติกรรมด้านการพัฒนาบุคลิกภาพ ความเป็นผู้นำ คุณภาพ จริยธรรมหรือพัฒนาจิตใจของนิสิตนักศึกษาโดยใช้กลวิธีเทคนิคและวิธีการต่างๆ เช่น การบรรยาย อภิปราย กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ เป็นต้น

4. ด้านกีฬา ได้แก่ กีฬานันทนาการ และการแข่งขันกีฬามหาวิทยาลัยแห่งประเทศไทย

5. ด้านสัมมนากิจกรรมนิสิตนักศึกษา จัดอบรม ประชุม สัมมนา ที่เกี่ยวกับการจัด กิจกรรมนิสิตนักศึกษา

1.4.2 งานแนะแนวและการให้คำปรึกษา

พรชูลี อชาวรุ่ง (2525) ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการแนะแนว และให้ คำปรึกษาในสถาบันไว้ดังนี้คือ

1. เพื่อช่วยนิสิตนักศึกษาในการตัดสินใจ ทั้งด้านการเรียนและอาชีพ
2. เพื่อให้ นิสิตนักศึกษามีความสัมพันธ์ที่ดีและมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น
3. เพื่อช่วยให้นิสิตนักศึกษาเข้าใจและยอมรับตนเอง
4. เพื่อช่วยส่งเสริมและทักษะทางการศึกษาและการเข้าสังคม
5. เพื่อเป็นที่พึ่งของนิสิตนักศึกษาในยามที่มีปัญหาทางอารมณ์

จิรวัดน์ วีรังกร (2527) ได้สรุปถึงการให้บริการแนะแนวและการให้คำปรึกษาว่า ควรจะมีบริการดังต่อไปนี้

1. การให้บริการให้คำปรึกษาทางการศึกษา ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ด้านคือ
 - 1.1 ด้านการเรียน
 - 1.2 ด้านการศึกษาต่อภายในประเทศ
 - 1.3 ด้านการศึกษาต่อต่างประเทศ

2. การให้คำปรึกษาทางด้านอาชีพ
3. การให้คำปรึกษาทางด้านส่วนตัวและสังคม
4. การให้บริการเพื่อการพัฒนา นักศึกษา เช่น การฝึกกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ และ การฝึกพฤติกรรม การแสดงออก
5. การให้บริการแบบทดสอบ เช่น แบบทดสอบความถนัดทางการเรียน และ แบบทดสอบค่านิยม

1.4.3 งานวินัยนักศึกษา

พจนานุกรมเว็บสเตอร์ (Webster's Dictionary อ้างใน พิษณุ ผาสุข (2518) ได้ให้ความหมายของคำว่า วินัย คือ การฝึกอบรมเพื่อพัฒนา ควบคุมตนเอง ควบคุมความประพฤติหรือความเป็นระเบียบ

ปีเตอร์ เอช.อาร์มาคอสต์ (Peter H. Armacost อ้างใน ชูศักดิ์ เอกเพชร:2524) ได้กล่าวถึงวินัยว่า เป็นข้อกำหนดพื้นฐานของสถาบันการศึกษาที่นักศึกษาทุกคนต้องถือปฏิบัติร่วมกัน และเป็นแนวปฏิบัติสำหรับการดำเนินชีวิตในสถาบัน เพื่อฝึกความรับผิดชอบของนักศึกษาทั้งทางด้านงานวิชาการและความประพฤติทั่วไป

วิลเลียมสัน (Williamson:1970) ได้ศึกษาเกี่ยวกับปัญหาด้านการปกครองและวินัยนักศึกษาในมหาวิทยาลัยมินิโซตา ในระยะเวลา 6 ปี พบว่า ปัญหาเกี่ยวกับวินัยนิสิตนักศึกษามีหลายประการคือ

1. ความไม่รับผิดชอบเรื่องการเงิน
2. การไม่ปฏิบัติตามระเบียบวินัยของสถาบัน
3. ความประพฤติผิดเล็ก ๆ น้อย ๆ
4. ความผิดทางเพศ
5. การลักขโมย
6. การทุจริตในการสอบ
7. การทำลายทรัพย์สินและอื่น ๆ

ส่วนการประพฤติผิดวินัยของนักศึกษาในประเทศไทย แบ่งออกเป็น 2 ด้านคือ

1. ผิดวินัยทั่วไป เช่น พฤติกรรมลงทะเลเบียน แต่งกายไม่เรียบร้อย
2. ความผิดวินัยทางวิชาการ เช่น การทุจริตในการสอบ เป็นต้น

1.4.4 องค์กรนิสิตนักศึกษา

องค์กรนิสิตนักศึกษา เป็นการดำเนินกิจกรรมนักศึกษาที่สถาบันการศึกษาได้เปิดโอกาสให้นิสิตนักศึกษาได้มีส่วนร่วมในการบริหารงานของสถาบัน โดยจัดตั้งในรูปแบบขององค์กรบริหารของ

นักศึกษาที่จัดตั้งขึ้น
ต่าง ๆ ในสถาบัน

เพื่อเป็นผู้แทนของนักศึกษาและเป็นศูนย์กลางในการประสานงานกับหน่วยงาน
สมิธ (Smith:1951) ได้ศึกษาถึงบทบาทและหน้าที่ขององค์การนักศึกษาพอสรุป

ได้ดังนี้

1. เป็นแหล่งฝึกความเป็นพลเมืองของสังคมในเรื่องสิทธิและหน้าที่ของการอยู่
ร่วมกันในสังคม

2. เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม เพื่อเสริมสร้าง
ประสบการณ์รวมทั้งการแสดงออกในลักษณะต่างๆ

3. ส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มนักศึกษา

4. ส่งเสริมสวัสดิการโดยทั่วไปของนักศึกษา

5. ศึกษารูปแบบการบริหารงานแก่นักศึกษา

การจัดตั้งองค์กรนิสิตนักศึกษาในประเทศไทย แต่ละสถาบันจะมีรูปแบบแตกต่างกันออกไปทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมและความเหมาะสมของแต่ละแห่ง ส่วนใหญ่องค์กรของนิสิตนักศึกษาจะประกอบด้วย 2 ส่วนคือ ฝ่ายที่ทำหน้าที่บริหารงานเรียกว่า องค์กรนักศึกษาหรือสโมสรนิสิตนักศึกษาและฝ่ายที่ทำหน้าที่ควบคุมดูแลการดำเนินงานเรียกว่า สถานักศึกษานิสิตนักศึกษาโดยการวางแผนจัดทำโครงการกิจกรรม ดำเนินงาน ประสานงานควบคุมและติดตามผลการดำเนินงานต่างๆ เพื่อตอบสนองความต้องการนักศึกษาซึ่งจะต้องอยู่ภายในกรอบระเบียบ ข้อบังคับของมหาวิทยาลัย การได้มาของคณะกรรมการองค์กรหรือสโมสรนักศึกษา จะต้องได้มาจากการเลือกตั้งของนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัย โดยผู้สมัครเข้ารับการคัดเลือกตั้งจะเป็นกลุ่มของนักศึกษาที่รวมตัวกันอาจเป็นกลุ่มหรือเป็นพรรคก็ได้ และมีนโยบายเป็นลายลักษณ์อักษรอย่างชัดเจน องค์กรนักศึกษาจะอยู่ในวาระ 1 ปีการศึกษา

2. สถานักศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารเป็นตัวแทนของนิสิตนักศึกษาทั้งหมดในการรับฟังความคิดเห็นข้อเสนอแนะ ความต้องการและปัญหาของนักศึกษาเพื่อหาทางแก้ปัญหาอันจะนำมาซึ่งความถูกต้องและเป็นธรรม งานหลักของสถานักศึกษาคือการรักษาสัญญา กฎเกณฑ์หรือข้อตกลงต่าง ๆ และผลประโยชน์เกี่ยวกับนักศึกษา

1.4.5. งานบริการและสวัสดิการนักศึกษา

งานบริการและสวัสดิการ เป็นงานที่ช่วยให้นิสิตนักศึกษาได้รับความสะดวกสบายช่วยเสริมสร้างความรู้ด้านวิชาการและช่วยสนับสนุนงานด้านกิจกรรมนักศึกษา ด้านการปกครองและวินัยนักศึกษาให้มีความคล่องตัวยิ่งขึ้น

สภาการศึกษาของอเมริกา (American Council on Education:1981) กล่าวว่า การบริการนักศึกษา เป็นองค์ประกอบหนึ่งที่จะช่วยให้เกิดการพัฒนานิสิตนักศึกษาซึ่งการพัฒนานักศึกษาจะต้องได้รับการพัฒนาทุกคนทุกด้าน เช่น ด้านร่างกาย สังคม อารมณ์และจิตใจ ซึ่งจะต้องให้ได้ดีเท่ากับด้านสติปัญญา

วอลเตอร์ อาร์ โททซ์ (Walter R. Goetsch อ้างในเยาวลักษณ์ คัดโนภาส :2523) ได้กล่าวถึงขอบข่ายของงานบริการและสวัสดิการนักศึกษาไว้ดังนี้

1. การดูแล ได้แก่ การจัดที่พักอาศัย การดำรงชีวิตทางสังคม สุขภาพอนามัย และการพักผ่อน การให้คำปรึกษาทั้งทางด้านส่วนตัว ด้านอาชีพและดูแลสิ่งพิมพ์ของนิสิตนักศึกษา
2. การใช้ความช่วยเหลือ ได้แก่ การหางานให้ทำ การให้ทุนการศึกษา เงินยืม และการหางานให้ทำหลังจากสำเร็จการศึกษาแล้ว
3. ความรับผิดชอบ ได้แก่ การรับนิสิตนักศึกษาเข้ามหาวิทยาลัย การลงทะเบียน การจัดตารางเรียนต่าง ๆ การให้คำแนะนำเกี่ยวกับด้านการเรียน การบันทึกและเก็บคะแนนสอบ และการทำรายงานงานทางวิชาการ

วิลเลียมสัน (Williamson: 1961) ได้กล่าวถึงภารกิจของงานสวัสดิการและบริการว่า ควรมีหน้าที่ดังนี้คือ

1. การให้คำปรึกษาด้านอาชีพ ปัญหาส่วนตัวและปัญหาทางการเรียน
2. บ้านพักและอาหาร
3. บริการสุขภาพและอนามัย
4. ทุนการศึกษาและการจัดหางาน
5. การบริการด้านอื่น ๆ เช่น การจัดปฐมนิเทศนักศึกษาใหม่

พรสุลี อาชวอรุณ (2525) ได้กล่าวถึง งานบริการและงานสวัสดิการนิสิตนักศึกษา โดยแยกออกเป็น 2 ส่วนดังนี้

1. งานบริการนักศึกษา ได้แก่ บริการไปรษณีย์ บริการเสียงตามสายบริการจัดที่พักผ่อนบริการฝาก-ถอนเงิน บริการที่พักอาศัย บริการร้านค้า บริการอาหารและน้ำบริการที่ทิ้งขยะห้องน้ำ บริการห้องเก็บของ บริการที่ออกกำลังกาย และอื่น ๆ
2. งานสวัสดิการนักศึกษา ได้แก่ การจัดทุนการศึกษา การหางานให้ทำ ระหว่างศึกษาและเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้ว การให้คำปรึกษาแนะแนว งานอนามัย และงานหอพัก

ในการแบ่งส่วนงานของกองกิจการนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย บางสถาบันอาจแบ่งงานภายในกองออกเป็น งานทุนการศึกษา งานแนะแนวการศึกษา หรือ งานให้คำปรึกษา

หอสมุดกลาง สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2. แนวคิดเกี่ยวกับระบบสารสนเทศ

2.1 ความหมายของข้อมูลและสารสนเทศ

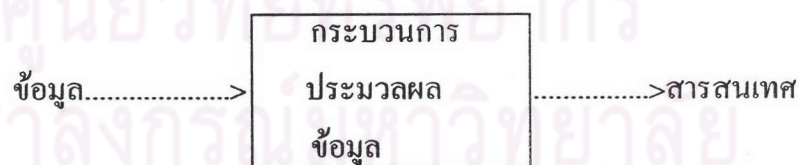
คำว่าข้อมูล (Data) และสารสนเทศ (Information) ซึ่งเกี่ยวข้องกับการจัดระบบสารสนเทศนั้น มีผู้ให้คำจำกัดความไว้หลายท่าน ดังนี้

โอเบรน (O'Brien:1970) ได้ให้ความหมายของคำว่า ข้อมูล (Data) และสารสนเทศ (Information) ไว้ว่า สารสนเทศมีความหมายแตกต่างจากข้อมูล คือข้อมูลเป็นสารสนเทศดิบ (Raw Information) หรือข้อเท็จจริง (Fact) ส่วนสารสนเทศเกิดจากการวิเคราะห์ข้อมูลหรือ ข้อเท็จจริง และได้จัดระเบียบให้เป็นความรู้หรือข่าวกรอง (Intelligence)

เมอร์ดิกและรอส (Murdick and Ross : 1975) ได้ให้ความหมายไว้ดังนี้คือ ข้อมูลคือ ข้อเท็จจริง (Fact) หรือตัวเลข (Figure) ซึ่งไม่อาจนำมาใช้ประกอบในการตัดสินใจได้ โดยตรงโดยปกติข้อมูลจะอยู่ในรูปของการจดบันทึกประวัติความเป็นมา แต่ยังมีได้นำมาประมวลผลส่วน สารสนเทศเป็นข้อมูลที่ผ่านการเลือกสรรแล้วโดยการประมวลหรือข้อมูลที่ใช้เป็นข้อถกเถียงอ้างอิง หรือ ช่วยในการวินิจฉัยได้ทันที

เซน (Senn:1978) ได้อธิบายถึงความแตกต่างของคำว่าข้อมูล (Data) คือข้อเท็จจริงเป็นการบันทึกเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแล้วหรือกำลังเกิดขึ้น ข้อมูลจะไม่มีความสัมพันธ์กันมีจำนวนไม่จำกัด ส่วนสารสนเทศ หมายถึงการนำข้อมูลที่มีอยู่มาผสมผสาน วิเคราะห์อย่างมีจุดประสงค์เพื่อใช้ประโยชน์ ในการใช้สอยอย่างใดอย่างหนึ่งหรือในการติดต่อสื่อสาร

จากความหมายของข้อมูลและสารสนเทศดังกล่าว อาจสรุปได้ว่า ข้อมูล หมายถึง ข้อมูลดิบที่เก็บได้ ซึ่งอาจจะเป็น จำนวน ตัวเลขหรือข้อมูลที่ขังไม่ได้นำไปวิเคราะห์หรือประมวลผล ส่วนสารสนเทศเป็นข้อมูลดิบที่นำมาวิเคราะห์หรือประมวลผลเพื่อใช้ประกอบการดำเนินงานต่างๆตาม ที่ต้องการ ซึ่งอาจจะแสดงความสัมพันธ์ได้ดังภาพ

2.2 ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร (Management Information System)

คำว่าระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร ได้มีผู้ให้คำจำกัดความไว้หลายท่าน ดังนี้ ฮิกกินส์ (Higgins : 1976) กล่าวว่าระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารเป็นระบบที่ จัดหา สารสนเทศให้แก่ผู้บริหารตามความต้องการของแต่ละคนในองค์กร เพื่อการตัดสินใจ การวางแผนและ การควบคุมงาน ตามขอบเขตความรับผิดชอบในส่วนของตน

เมอร์ดิคและรอส (Merddick and Ross : 1978)ให้ความเห็นว่า ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร เกิดจากการรวบรวมแนวคิดในความก้าวหน้าทางการบริหารองค์กร 3 ประการคือ

1. การบริหารมีลักษณะเป็นการบริหารเชิงระบบ
2. มีการวางแผนเตรียมการจัดสารสนเทศตามความต้องการของผู้บริหาร
3. ระบบสารสนเทศทำให้ผู้บริหารสามารถเชื่อมโยงการวางแผนการควบคุมไปสู่การปฏิบัติ

อุทัย บุญประเสริฐ (2525) ได้กล่าวถึงความสำคัญของระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารว่าในการตัดสินใจใด ๆ ก็ตาม หากพิจารณาในเชิงหลักการแล้ว เป็นที่ยอมรับกันว่า การตัดสินใจที่ดีต้องเป็นการตัดสินใจโดยหลักเหตุผล (Rational Decision) และวิธีการที่จะช่วยให้การตัดสินใจโดยหลักเหตุผลนั้น จะต้องอาศัยข้อมูลและสารสนเทศเป็นพื้นฐานหรือเป็นองค์ประกอบสำคัญและมีบทบาทมาก ขึ้นในสังคมปัจจุบัน

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า"ระบบสารสนเทศในการบริหาร"เป็นระบบย่อยระบบหนึ่งของการบริหารงาน ซึ่งทำหน้าที่ในการสร้างระบบสารสนเทศเพื่อประโยชน์ในการตัดสินใจของผู้บริหารและโดยวิธีการเชิงระบบ ข้อมูลและสารสนเทศที่จัดเตรียมขึ้น จะขึ้นอยู่กับระดับข้อมูลสารสนเทศและความต้องการในการตัดสินใจเฉพาะเรื่องตามขอบเขตของผู้รับผิดชอบ

2.3 ระดับสารสนเทศในองค์กร

ความต้องการด้านสารสนเทศมีความจำเป็นอย่างยิ่ง ในการบริหารขององค์กรหรือหน่วยงานตามระดับของผู้บริหาร เช่น หน่วยงานระดับสูงอาจมีความต้องการสารสนเทศที่กว้างขวางครอบคลุม ทั้งภายในและภายนอกองค์กร แต่อยู่ในรูปที่ย่อ แต่ในหน่วยงานระดับรองอาจมีความต้องการสารสนเทศที่มีความละเอียดมากขึ้น แต่มีขอบเขตของสารสนเทศแคบลง

อาร์ุง จันทวานิช และเจตน์ อนรรฆมงคล (2524) ได้จำแนกสารสนเทศตามระดับการบริหารหรือระดับการตัดสินใจ 3 ระดับคือ

1. ผู้บริหารระดับสูงและนักวางแผน (Top Administration) หมายถึงผู้นำองค์กรหรือหน่วยงานหรือผู้ที่มีส่วนในการพัฒนา ผู้บริหารระดับนี้จะใช้สารสนเทศไปในกระบวนการ กำหนดวัตถุประสงค์

ขององค์กร ในการวางแผนระยะยาว เพื่อการจัดสรรทรัพยากร การกำหนดนโยบายเพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดหา ตลอดจนการใช้ทรัพยากรนั้น

2. ผู้บริหารระดับกลาง (Middle Administration) หมายถึงผู้บริหารที่มีความรับผิดชอบในการจัดการปฏิบัติงาน ให้เป็นไปตามแผนในระยะเวลาปีต่อปีและใช้สารสนเทศไปในการควบคุมทรัพยากร และใช้ทรัพยากรให้มีประสิทธิภาพตามแผน

3. ผู้บริหารระดับปฏิบัติการ (Operational Personnel) หมายถึง ผู้ที่มีความรับผิดชอบในการควบคุม การปฏิบัติงานในช่วงระยะเวลาเดือนต่อเดือน และการใช้สารสนเทศเพื่อการควบคุมการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

เดวิส และ โอลสัน (Davis and Olson : 1988) ได้กล่าวถึงโครงสร้างของระบบสารสนเทศใน 2 รูปแบบ คือ

1. สารสนเทศที่มีลักษณะคล้อยตามกิจกรรมการบริหาร
2. สารสนเทศที่มีโครงสร้างที่จัดตามการแบ่งหน้าที่งานในหน่วยงาน และจัดรูปแบบบริหารออกเป็นรูปพีระมิด 4 ระดับ ดังภาพ

แผนภูมิที่ 2 โครงสร้างของระบบสารสนเทศ

ขั้นที่ 1 การจัดเตรียมข้อมูลเรียกว่า Transaction Procepsing การดำเนินงาน งานลักษณะเป็นแบบงานประจำ (Routine) ในส่วนนี้จะทำให้เกิดข้อมูลมากมาย ซึ่งนำไปใช้เป็นฐานข้อมูล (Data Base) หรือสารสนเทศในระดับสูง

ขั้นที่ 2 สารสนเทศเพื่อการวางแผนและควบคุม เรียกว่า Operation Control งานบริหารระดับนี้ เกี่ยวข้องกับการควบคุมการทำงานชนิดวันต่อวัน จำเป็นต้องใช้ข้อมูลและสารสนเทศ ที่ค่อนข้างละเอียด และเกี่ยวกับการทำงานสำหรับใช้ในการควบคุม

ขั้นที่ 3 สารสนเทศเพื่อการวางแผนและตัดสินใจ เรียกว่า Tactical Planning เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนระยะสั้นที่ครอบคลุมช่วงเวลาไม่เกินหนึ่งปี และการควบคุมการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายนั้น งานระดับนี้ต้องการสารสนเทศที่ได้เรียบเรียงหรือกลั่นกรองจากข้อมูลที่ใช้งานประจำแล้วไม่ได้เรียกใช้ข้อมูลที่สะสมเอาไว้โดยตรงไปตรงมา

ขั้นที่ 4 สารสนเทศเพื่อกำหนดนโยบาย การวางแผนและการตัดสินใจ เรียกว่า Strategic Planning เป็นระดับของการกำหนดนโยบายการวางแผนระยะยาวในช่วงเวลา 3 ถึง 4 ปี และเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจในระดับสูงที่อาจจะมีผลสำคัญต่อหน่วยงาน สารสนเทศระดับนี้ยังต้องกลั่นกรองให้งวดเข้า เพราะผู้บริหารระดับนี้ ไม่มีเวลาจะศึกษารายละเอียดเป็นราย ๆ ได้ นอกจากนี้ ผู้บริหารระดับนี้ยังต้องการสารสนเทศและข้อมูลจากภายนอกองค์กรด้วย

นอกจากนั้น ลูคัส (Lucas : 1973) ยังได้วิเคราะห์ถึงความแตกต่างของคุณลักษณะของการใช้งานข้อมูลและสารสนเทศและจำนวนความถี่ ของการใช้สารสนเทศแตกต่างกันของผู้บริหารในแต่ละระดับ อาจได้ตามแผนภูมิที่ 3 ดังนี้

แผนภูมิที่ 3 คุณลักษณะของสารสนเทศและการใช้งาน

คุณลักษณะของสารสนเทศ	การควบคุมด้านปฏิบัติการ	การควบคุมการบริหาร	การวางแผนกลยุทธ์
1. แหล่งข้อมูล	ใช้ข้อมูลภายในมาก	ใช้ข้อมูลภายในบางส่วน	ใช้ข้อมูลภายนอกองค์การค่อนข้างมาก
2. ขอบเขต	เฉพาะเรื่อง/กำหนดเนื้อหาไว้ได้ล่วงหน้า	กำหนดเนื้อหาได้บางส่วน	ขอบเขตกว้างขวางไม่สามารถระบุได้
3. ลักษณะของข้อมูล	ต้องการรายละเอียดมาก	ต้องการรายละเอียดพอสมควร	ต้องการข้อมูลที่เป็นภาพรวมมากกว่ารายละเอียด
4. ความถี่ในการใช้ข้อมูล	น้อยมาก	ปานกลาง	ไม่บ่อยนัก
5. ประเภทข้อมูลที่ใช้	ข้อมูลปัจจุบัน	ข้อมูลปัจจุบันและอดีต	ข้อมูลในอดีต

จากตารางแสดงให้เห็นว่า ลักษณะของสารสนเทศที่ผู้ปฏิบัติการจัดทำนั้น สามารถพัฒนาเป็นระบบสารสนเทศสำหรับผู้บริหารได้ ดังนั้น การจัดนำข้อมูลและสารสนเทศควรจัดทำให้เหมาะสมกับการตัดสินใจของผู้บริหารในแต่ละระดับว่าควรเป็นอย่างไร เพื่อให้ระบบสารสนเทศในแต่ละระดับมีประสิทธิภาพมากที่สุด

2.4 คุณสมบัติของสารสนเทศที่ดี

เนื่องจากระบบสารสนเทศมีความสำคัญต่อการตัดสินใจของผู้บริหาร ดังนั้นการตัดสินใจที่ดีจะต้องมีสารสนเทศที่มีคุณสมบัติที่ดีด้วยเพื่อประกอบการตัดสินใจของผู้บริหาร ดังที่ ทองอินทร์ วงศ์โสธร (2525) วิจิตร ศรีสอ้าน (2529) และเที่ยง จารุมณี (2530) ได้กล่าวไว้ว่าสารสนเทศที่ดีควรมีคุณสมบัติ 4 ประการดังนี้

1. ความถูกต้อง(Accuracy)สารสนเทศที่ดีต้อง ถูกต้องแม่นยำเชื่อถือได้ ขึ้นอยู่กับระดับการตัดสินใจ เช่น บัญชีถือจ่าย ต้องการความถูกต้องสูง
2. ความทันเวลา (Timeliness) หมายถึงข้อมูลที่ทันสมัยและทันเหตุการณ์ ซึ่งแตกต่างกันตามการใช้งาน
3. ความสัมพันธ์ต่อปัญหา (Relevancy) หมายถึง ความสัมพันธ์ของสารสนเทศที่สัมพันธ์กับปัญหา หรือเรื่องที่ต้องการตัดสินใจ
4. ความสมบูรณ์ของสารสนเทศ (Completeness) หมายถึงความครบถ้วนของสารสนเทศในเรื่องที่จะแก้ไขปัญหาหรือตัดสินใจ ซึ่งความสมบูรณ์ของสารสนเทศมิใช่การเก็บข้อมูลไว้จำนวนมาก หากแต่อยู่ที่การเก็บสารสนเทศว่าครอบคลุมเรื่องที่ต้องการตัดสินใจหรือไม่

จากคุณสมบัติของสารสนเทศดังกล่าว ผู้ทำวิจัยจึงใคร่ศึกษาถึงการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการปฏิบัติงานด้านกิจกรรมนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา โดยอาศัยคอมพิวเตอร์ในการเก็บรักษาข้อมูลและการจัดทำสารสนเทศ เพื่อการบริหารงานด้านกิจกรรมนิสิตนักศึกษาที่เชื่อมโยงจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยกับทบวงมหาวิทยาลัย เพื่อใช้ในการบริหารงานด้านกิจการนิสิตนักศึกษาให้มีประสิทธิภาพต่อไป

2.5 การพัฒนาระบบสารสนเทศ

การสร้างระบบสารสนเทศเพื่อใช้ในการเก็บข้อมูลรวบรวมข้อมูลการวิเคราะห์ และการจัดทำรายงาน โดยใช้คอมพิวเตอร์มีความจำเป็นอย่างยิ่งในสังคมยุคปัจจุบัน พิชิต สุขเจริญพงษ์ (2528) ได้ให้ความเห็นว่า เนื่องจากการจัดเก็บข้อมูลและสารสนเทศแบบเดิมที่ใช้เอกสารรายงาน แบบฟอร์ม ที่มีการจัดเก็บอย่างเป็นระบบ ระเบียบเป็นหมวดหมู่ นั้น การผลิตสารสนเทศทำได้ด้วยความลำบาก ลึกซึ้งและมี

ข้อผิดพลาด ดังนั้น ระบบคอมพิวเตอร์จึงได้เข้ามามีบทบาทอย่างสำคัญต่อการจัดระบบสารสนเทศในองค์กร ทั้งนี้ เนื่องจากองค์กรโดยทั่วไปมักมีข้อมูลที่ต้องเก็บรวบรวม และทำการประมวลผลจำนวนมาก ประกอบกับความต้องการที่จะให้ได้สารสนเทศ เพื่อใช้ในการตัดสินใจอย่างรวดเร็วถูกต้องและมีประสิทธิภาพ

ในเรื่องนี้ วิภา อังควิเศษไพบูลย์ (2527) ได้ให้ข้อเสนอแนะว่างานที่เหมาะสมกับการนำระบบคอมพิวเตอร์ประมวลผลควรมีลักษณะ ดังนี้

1. มีปริมาณมาก เมื่อหน่วยงานขยายถึง ปริมาณงานจะเพิ่มสูงขึ้น เป็นสาเหตุให้ต้องเพิ่มบุคลากรและสถานที่ ซึ่งจะมีผลต่ออัตราเงินเดือนและความจำกัดด้านสถานที่ ดังนั้นผู้บริหารก็จะเริ่มหันมาใช้คอมพิวเตอร์ เพื่อประมวลผล

2. ความรวดเร็วถูกต้อง คอมพิวเตอร์มีลักษณะเด่นในด้านการทำงานด้วยความเร็วสูงและยังมีความถูกต้อง แม่นยำสูง จึงเหมาะสมกับงานที่มีปริมาณมากงานที่มีระยะเวลาจำกัดหรืองานที่ต้องการความถูกต้องแม่นยำสูง เช่น ระบบงานบัญชี เป็นต้น

3. มีขั้นตอนการทำงานซ้ำ ๆ กัน โดยปกติงานที่เหมาะสมกับคอมพิวเตอร์มักจะเป็นงานที่มีกฎเกณฑ์ ระเบียบวิธีปฏิบัติที่เป็นขั้นตอนที่ต้องทำซ้ำ เช่น งานประวัติการศึกษา งานประเมินผลการศึกษา เป็นต้น

4. มีการคำนวณยุ่งยาก เช่น งานวิจัย งานแผน งานวิเคราะห์ งานสถิติ ที่ต้องการรายงานต่าง ๆ ซึ่งทำด้วยคนจะต้องใช้เวลามากและยุ่งยาก ถ้านำคอมพิวเตอร์มาใช้จะสะดวกและรวดเร็วกว่า

5. ประหยัดค่าใช้จ่าย จากการนำคอมพิวเตอร์มาใช้งาน เพื่อเปรียบเทียบกับจ้างคนเพิ่มขึ้นแล้ว การนำคอมพิวเตอร์จะประหยัดค่าใช้จ่ายได้มากกว่า ความสามารถในการทำงานสูงกว่าและสามารถประมวลผลได้ตามเวลาที่ต้องการอย่างแน่นอน

2.6 กิจกรรมที่ต้องปฏิบัติเกี่ยวกับระบบสารสนเทศ

2.6.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล ในการปฏิบัติงานที่สัมพันธ์กับงานขององค์กร เพื่อการจำแนกจัดลำดับ คำนวณ สรุปและเก็บรักษาข้อมูล ข้อมูลที่ประมวลผลเพื่อรายงานในขั้นนี้ไม่เหมือนกับข้อมูลที่ใช้ในระดับสารสนเทศเพื่อการบริหาร หากแต่มีความสำคัญในลักษณะข้อมูลส่วนใหญ่ที่เก็บรวบรวมมาใช้ในการพิจารณาเพื่อการตัดสินใจ

2.6.2 การจำแนกหมวดหมู่ของข้อมูล เป็นการจัดกลุ่มจัดระเบียบข้อมูลและควบคุมข้อมูลให้อยู่ในลักษณะที่มีความหมาย เพื่อสะดวกต่อการนำไปใช้ ข้อมูลที่นำมาจัดระเบียบและควบคุมนี้หมายถึงความรวมถึงข้อมูลที่ได้รับจากข้อมูลที่ประมวลผล เพื่อรายงาน และข้อมูลตามความต้องการของผู้บริหารเป็นการพิเศษด้วย

2.6.3 การเก็บรักษาข้อมูล การเก็บรักษาข้อมูล ได้แก่ การตรวจสอบกลุ่มของข้อมูลที่จัดเก็บ อยู่เสมอ ทั้งนี้ เพื่อให้สารสนเทศสามารถสนองต่อความต้องการได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เช่นการเพิ่มเติมข้อมูลชนิดใหม่เข้าในเพิ่มข้อมูลการคัดเลือกข้อมูลที่หมดสภาพแล้วออกรวมทั้งการดำเนินการปรับข้อมูลต่าง ๆ ในระบบ

2.6.4 การรายงานข้อมูลเป็นหน้าที่ปกติในการจัดระบบสารสนเทศและเป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญ กิจกรรมรายงานข้อมูลนี้หมายความถึง การประมวลผลข้อมูลที่เก็บรวบรวมไว้เตรียมให้ผู้บริหารประกอบการตัดสินใจ รายงานดังกล่าวตามปกติ จะเป็นข้อมูลสรุปเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในช่วงระยะเวลา หนึ่ง ๆ สถานภาพของทรัพยากรบางชนิด ตลอดจนการประมวลผลตามเวลาใดเวลาหนึ่งที่กำหนดไว้โดยเฉพาะ

2.6.5 การประมวลผลตามคำสอบถาม ในบางครั้งความต้องการสารสนเทศบางชนิดผู้ใช้สารสนเทศมีความต้องการเพียงบางส่วน เพื่อการตอบคำถามเฉพาะ ไม่รวมถึงการประมวลผลทั้งหมด การประมวลผลจึงทำเพียงสนองความต้องการของผู้สอบถามเท่านั้น

2.6.6 การประกันความถูกต้องของสารสนเทศ สารสนเทศที่ผู้ใช้นำไปใช้ควรจะต้องมีความเชื่อถือได้ และมีความถูกต้อง หากสารสนเทศที่ผู้ใช้ไม่ตรงกับความจริงระบบสารสนเทศทั้งระบบก็ไม่เกิดประโยชน์

2.7 กิจกรรมในส่วนประกอบอื่นของระบบสารสนเทศ

2.7.1 ข้อมูลจากการประมวลผลเพื่อรายงาน ข้อมูลที่นำมาใช้ในองค์การมีแหล่งที่มาหลายแหล่ง ในส่วนที่เป็นข้อมูลจากการรายงานเป็นข้อมูลที่ระบุถึงข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น ในการนำมาใช้ใน ระบบสารสนเทศ จะต้องคัดเลือกข้อมูลที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้

2.7.2 ระบบการบริหารข้อมูล จุดประสงค์เบื้องต้นคือ การจัดระเบียบข้อมูลให้สามารถดึงมาใช้ประโยชน์ได้ ในเวลาที่ต้องการ ในการจัดระบบต้องดำเนินการตามกิจกรรมต่าง ๆ คือ การจัดเพิ่มข้อมูล การจัดระบบเพิ่มโดยพิจารณาวิธีใช้จ่ายต่อการสืบค้นความจริงแล้ว ระบบบริหารข้อมูลมีความสำคัญต่อการพัฒนาระบบสารสนเทศในการบริหารอย่างมาก

2.7.3 ระบบการคัดเลือกข้อมูล โดยการกำหนดวิธีการเลือกสารข้อมูลที่จะบรรจุลงในเพิ่มข้อมูล ซึ่งจะต้องเป็นข้อมูลที่พิจารณาแล้วว่า มีความสำคัญและความจำเป็นมีคุณค่าในการเก็บรวบรวม

2.8 ผลกระทบของคอมพิวเตอร์ต่อองค์การ

แซนเดอร์ (Sander : 1983) ได้กล่าวถึงผลกระทบของคอมพิวเตอร์ต่อองค์การแยกออกเป็นประเด็นดังนี้

2.8.1.. ผลกระทบในทางที่ดี

2.8.1.1 ทำให้การวางแผนและการตัดสินใจดีขึ้น (Better Planning and Decision Making) ระบบสารสนเทศที่ใช้คอมพิวเตอร์ สามารถให้สารสนเทศที่ค้นพบปัญหาและโอกาสได้อย่างรวดเร็ว พร้อมทั้งสามารถใช้ประเมินผลหาทางเลือก การแก้ปัญหาเพื่อตัดสินใจเลือกปฏิบัติทางใดทางหนึ่ง

2.8.1.2 ทำให้การควบคุมการใช้ทรัพยากรดีขึ้น (Better Control Resources) ระบบคอมพิวเตอร์สามารถใช้ในการวัดสภาพการปฏิบัติงานในปัจจุบันเปรียบเทียบกับระดับเกณฑ์มาตรฐานที่ได้กำหนดไว้แล้วจึงคิดกำหนดโปรแกรมการตัดสินใจต่อไป

2.8.1.3 การปฏิบัติการมีประสิทธิภาพมากกว่า (Greater Efficiency of Operation) จากที่ผ่านมาเรายอมรับว่าความมีประสิทธิภาพของระบบคอมพิวเตอร์สูงขึ้น ย่อมให้ประโยชน์ต่อปัจเจกชนมากขึ้น แต่ผลที่ได้จากการใช้คอมพิวเตอร์ที่มีประสิทธิภาพสูงกว่าก็คงให้ผลประโยชน์แก่องค์กรมากขึ้นเช่นกัน

2.8.2 ผลกระทบที่เป็นไปในทางที่เป็นปัญหา

2.8.2.1 ปัญหาในการออกแบบระบบสารสนเทศ (Problems in Information System Design) การออกแบบระบบสารสนเทศที่ใช้คอมพิวเตอร์ขึ้นมาใหม่ เป็นสิ่งที่ซับซ้อนมาก และเป็นงานที่ทำทายน้อย

2.8.2.2 การรักษาความปลอดภัยของระบบ (System Security Issue) ความล้มเหลวของการรักษาความปลอดภัยของระบบสารสนเทศในองค์กรเป็นสิ่งที่น่ากลัวพอ ๆ กับของบุคคล

2.8.2.3 การคัดค้านต่อโครงสร้างขององค์กร (Challenge to -Organization Structure) เมื่อนำระบบคอมพิวเตอร์เข้ามาแนะนำ กลุ่มคนงานต่าง ๆ ขององค์กรอาจถูกสร้างขึ้นถูกไล่ออก หรือถูกจัดแนวทางใหม่ แผนกต่าง ๆ เดิมที่มีอยู่อาจเพิ่มหรือลดลงการเปลี่ยนแปลงเช่นนี้นำไปสู่การต่อต้านการจ้าง และแรงกดดันภายในองค์กร

2.8.2.4 อำนาจของการรวมกำลัง (Concentration of Power Issue) องค์กรใดที่มีความคิดหาแนวทางอันจำกัด เป็นการยากที่จะทำให้องค์กรเป็นคู่แข่งที่อยู่ในแนวหน้าซึ่งได้รับประโยชน์จากการใช้คอมพิวเตอร์ ในการวางแผน และตัดสินใจได้มากขึ้นและองค์กรนั้นซึ่งประสบกับความล้มเหลวในการนำเครื่องมือต่าง ๆ ของคอมพิวเตอร์มาใช้ควบคุมเพื่อปรับปรุงผลผลิตอาจตกอยู่ในสภาพของการหลอกลวงมากกว่าที่จะเป็นคู่แข่งที่มีประสิทธิภาพ

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.1 งานวิจัยภายในประเทศ

จิรวุฒน์ วีรังกร (2527) ได้ทำการวิเคราะห์โครงสร้างและกระบวนการบริหารงานบุคลากรนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัย 9 แห่ง พบว่าด้านการบริหารงานบุคลากรนิสิตศึกษานั้นการบริหารงานที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ไม่ได้ช่วยให้นิสิตนักศึกษาเกิดการพัฒนาในตนเองมากกว่าเท่าที่ควร เพราะการดำเนินงานส่วนใหญ่มุ่งให้บริการมากกว่า การดำเนินงานเพื่อพัฒนานิสิตนักศึกษายังดำเนินงานน้อยและเท่าที่มีอยู่ดำเนินงานอยู่ในระดับไม่ดีนัก นอกจากนั้นยังได้เสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนานิสิตนักศึกษา ในด้านกระบวนการบริหารงาน โดยให้ความสำคัญต่อการวางแผน โดยการใช้ข้อมูลการดำเนินงานที่ผ่านมาเป็นแนวทางในการดำเนินงาน ควรมีการจัดทำข้อมูลเพื่อประโยชน์ในการบริหารและวางแผนเพื่อพัฒนานิสิตนักศึกษาให้มากขึ้น การแก้ไขปัญหาบุคลากร การวางแผนงบประมาณเพิ่มเติมการวางมาตรการในการแก้ไขปัญหานิสิตนักศึกษา ในการประเมินผลงานผู้บริหารควรให้ความสำคัญและวางแผนที่ชัดเจนเพื่อความเข้าใจร่วมกันของบุคลากร

ละออง วรรณโคตร (2525) ได้ทำการวิจัยเรื่อง งานบุคลากรนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัย พบว่า ลักษณะและขอบข่ายของงานบุคลากรนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยนั้น มีขอบข่ายงาน 3 ด้าน คือ ด้านกิจกรรมนักศึกษาด้านบริการและสวัสดิการนักศึกษา ด้านวินัยนักศึกษาค่อนข้างคล้ายกันแต่ในรายละเอียดแตกต่างกันตามความต้องการและความจำเป็นของนิสิตนักศึกษาในแต่ละแห่ง นอกจากนั้น ข้อจำกัดในเรื่องงบประมาณของสถาบันอีกด้วย

จิตติรัตน์ ทัดเทียมมรย์ (: 2514) ทำการวิจัยเรื่อง "ความคิดเห็นของผู้เข้ารับการอบรมเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ศาสตร์ในการใช้คอมพิวเตอร์ในระดับอุดมศึกษา " โดยมีจุดประสงค์เพื่อจะศึกษาถึงสภาพปัจจุบันปัญหา และความต้องการทางคอมพิวเตอร์ ตลอดจนแนวความคิดในการใช้คอมพิวเตอร์ให้เป็นประโยชน์ในงานด้านการศึกษาและงานด้านการบริหารของมหาวิทยาลัยในแง่ต่างๆจากผู้เข้ารับการอบรมคอมพิวเตอร์ของหน่วยคอมพิวเตอร์ไซแอนซ์ ผลการวิจัยพบว่า ในปัจจุบันคอมพิวเตอร์ยังมีบทบาทในด้านการศึกษาน้อยเมื่อเทียบกับด้านอื่น ๆ ดังนั้น เพื่อความก้าวหน้าทางการศึกษา สถาบันชั้นอุดมศึกษาทุกแห่ง จึงควรมีหน่วยคอมพิวเตอร์ประจำสถาบันทุกแห่ง แต่ในกรณีที่ไม่สามารถจะจัดซื้อได้ทุกแห่ง ก็ควรมี ศูนย์คอมพิวเตอร์ระหว่างสถาบันและควรจัดตั้งบริการทางการศึกษาไว้โดยเฉพาะ ทั้งนี้ เพื่อขจัดปัญหาหรืออุปสรรคในการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ที่อาจเกิดขึ้นได้ และพบว่าคอมพิวเตอร์จะช่วยงานทางการศึกษาด้านต่างๆ ในเรื่องการประหยัดเวลา กำลังคน งบประมาณ ตลอดจนความผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้นได้

3.2 งานวิจัยจากต่างประเทศ

เนฟิลา มัวซ่า (Mousa; 1981) ได้ศึกษากรอบแนวคิดการวางแผนเพื่อการจัดหลักสูตร วิชา ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารในกลุ่มประเทศกำลังพัฒนา พบว่า สารสนเทศที่เกี่ยวข้อง สำหรับ สนับสนุนการตัดสินใจไม่มีให้อ้างอิงมากนัก การพัฒนาแนวคิดรวบยอดในการทำงาน สำหรับการ วางแผนหลักสูตรสารสนเทศเพื่อการบริหารขึ้นอยู่กับองค์ประกอบ 3 ส่วน คือ

1. องค์ประกอบความคิดรวบยอดของระบบสารสนเทศ 5 ประการ

- 1.1 แนวความคิดระบบสารสนเทศ
- 1.2 พฤติกรรมมนุษย์และองค์การ
- 1.3 การตัดสินใจ
- 1.4 การวิเคราะห์ระบบ
- 1.5 เทคโนโลยีด้านสารสนเทศ

2. องค์ประกอบสภาวะแวดล้อมและวัฒนธรรมที่มีผลต่อการวางแผน ได้แก่ ค่านิยมและความเชื่อ ซึ่งจะมีอิทธิพลอย่างยิ่งในการวางแผนหลักสูตรในประเทศที่กำลังพัฒนา

3. องค์ประกอบด้านรูปแบบการวางแผน ทฤษฎีพื้นฐานของระบบสารสนเทศจะเป็นกรอบอย่างหนึ่งในการวางแผนสำหรับประเทศที่กำลังพัฒนา

โรเบิร์ต จีวท์เน่ อลัน (Gwaltney; 1982) ได้ศึกษารูปแบบระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร สำหรับสถาบันอุดมศึกษา เพื่อใช้ในการบริหารและวางแผนระยะยาวด้วยวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ

1. เพื่อประยุกต์การจัดระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์
2. เพื่อรวบรวมข้อมูลสำหรับนำเสนอรัฐบาลกลางและท้องถิ่นโดยใช้เวลาอันน้อยลง
3. เพื่อให้บริการผู้บริหารทุกระดับด้านสารสนเทศที่ถูกต้อง สมบูรณ์ และทันเวลา

รูปแบบของระบบสารสนเทศจะประมวลจากความต้องการของรัฐบาลกลาง และรัฐบาลท้องถิ่นและความต้องการของผู้บริหารในสถาบันอุดมศึกษา รูปแบบของระบบสารสนเทศประกอบด้วย 5 ด้าน คือ

1. ด้านบุคลากร
2. ด้านนิสิตนักศึกษา
3. ด้านศิษย์เก่า
4. ด้านอาคารสถานที่
5. ด้านการเงิน

รูปแบบสารสนเทศจะแตกต่างกันในแต่ละสถาบัน ซึ่งจะต้องจัดให้เหมาะสมกับสถาบันที่มีความสลับซับซ้อนจะต้องจัดให้แตกต่างกันไปตามความต้องการด้านสารสนเทศ

จากการรวบรวมงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งต่างประเทศและในประเทศ ส่วนใหญ่จะศึกษาถึงรูปแบบระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารสำหรับสถาบันอุดมศึกษา และการนำระบบคอมพิวเตอร์มาใช้ในการจัดทำระบบสารสนเทศด้านทะเบียนนิสิตนักศึกษา ภาระงานของบุคลากรในสถาบันอุดมศึกษา แต่ยังไม่มีการศึกษาถึง การพัฒนาระบบสารสนเทศด้านกิจกรรมนิสิตในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ

แม้ว่าทพวงมหาวิทยาลัยจะได้ตระหนักถึง ความสำคัญของการจัดทำระบบสารสนเทศเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ทั้งในระยะยาวหรือระยะสั้นให้ก็ตาม แต่การจัดทำระบบสารสนเทศดังกล่าว ก็ยังมีได้ครอบคลุมถึงระบบสารสนเทศในด้านกิจกรรมนิสิตนักศึกษา ทั้งนี้ เนื่องจากขาดการให้ความสนใจและการมองเห็นความสำคัญของการทำข้อมูลและสารสนเทศ ในระดับผู้ปฏิบัติการและผู้บริหารประกอบกับการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่ใช้ในการเก็บข้อมูลยังไม่นิยมใช้ มักนิยมเก็บข้อมูลแบบหมวดหมู่รูปเล่ม (Pencil and Paper System) ซึ่งการเก็บข้อมูลดังกล่าวจะได้ข้อมูลที่ขาดประสิทธิภาพ และความรวดเร็วในการวิเคราะห์หรือจัดสารสนเทศตามความต้องการของผู้บริหาร และไม่ได้ทันในระยะเวลาที่กำหนด หรือขาดคุณภาพ

ดังนั้น ในช่วงแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ระยะที่ 7 (พ.ศ. 2535-2539) สังคมได้เปลี่ยนแปลงเป็นสังคมข้อมูลข่าวสาร เทคโนโลยีทางการสื่อสารเจริญก้าวหน้าอย่างมาก รวมทั้งมีราคาที่สามารถจัดดำเนินการได้เกือบทุกหน่วยงาน โดยเฉพาะคอมพิวเตอร์ซึ่งถูกนำมาใช้ในการจัดทำข้อมูลและสารสนเทศของหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งรัฐและเอกชน เนื่องจากคอมพิวเตอร์สามารถขยายขอบเขตความสามารถของมนุษย์ให้มากขึ้น สามารถคำนวณสร้างข้อมูลและประมวลผลข้อมูลด้วยความถูกต้องและรวดเร็ว ผู้วิจัยจึงได้ให้ความสนใจที่จะนำคอมพิวเตอร์เข้ามาช่วยงานในการเก็บข้อมูลและการจัดทำระบบสารสนเทศด้านกิจกรรมนิสิตนักศึกษา ซึ่งจะมีผลทำให้สารสนเทศที่จัดทำขึ้นเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจของผู้บริหาร ในการกำหนดนโยบาย และการบริหารงานด้านกิจกรรมนิสิตนักศึกษาให้มีประสิทธิภาพและสนองตอบต่อการพัฒนานิสิตนักศึกษาให้มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับสภาพสังคม ต่อไป

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย